

УДК 81-139

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-1-24>

Марія ВЕРЕШ,

orcid.org/0000-0002-5923-7243

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри німецької філології

Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»

(Ужгород, Україна) *mariya.veresh@gmail.com*

Владислав ПТУХА,

orcid.org/0009-0006-0315-8307

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології

Київського національного лінгвістичного університету

(Київ, Україна) *vladyslav.ptukha@knu.edu.ua*

Оксана ЗІНЧЕНКО,

orcid.org/0009-0000-0029-5628

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри германської і фіно-угорської філології

Київського національного лінгвістичного університету

(Київ, Україна) *xenja17@gmail.com*

ВПЛИВ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті комплексно досліджено поняття «компетентність» (Закон України «Про освіту» (2017 р.), Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.) та «інтерактивні технології» (педагогічна і філологічна література). Детально розглянуто структуру компетентностей, які повинні бути сформовані у студентів філологічного напрямку закладів вищої освіти України. Враховано фактори впливу викладачів на здобувачів освіти під час становлення у останніх навичок мовленнєвої комунікації та особливості підготовки за ступенями «Бакалавр» і «Магістр» (Стандарт вищої освіти України (бакалаврський рівень) (2017 р.), Стандарт вищої освіти України (магістерський рівень) (2017 р.)).

Основна увага зосереджена на можливих методах нетрадиційного навчання (ігри, дискусії, проєкти, кооперації, тренінги, змагання тощо) в реаліях сьогодення. Порівняно результативність традиційних та інтерактивних видів роботи у закладах вищої освіти України. Здійснено ґрунтовний аналіз переваг та недоліків останніх.

Охарактеризовано головні педагогічні вимоги по використанню інтерактивних технологій в закладах загальної середньої освіти України вчителями-мовниками. Досліджено необхідність формування комунікативної компетентності у здобувачів освіти немовних спеціальностей педагогічних вузів нашої держави. Зауважено, що реалізацією якісної підготовки молодих фахівців будь-яких професій мають займатись висококompетентні викладачі, які розуміються на нетрадиційних методах навчання. Вони повинні мати професійно-педагогічні, методичні вміння та навички для реалізації основної мети нинішньої вищої освіти в Україні.

На основі нормативних освітніх документів, педагогічної та філологічної літератури окреслено різноманітні ідеї та пропозиції стосовно впровадження і використання інтерактивних технологій у закладах вищої освіти для студентів-філологів та деяких інших спеціальностей. З'ясовано необхідність формування комунікативної компетентності у випускників бакалаврату та магістратури й роль у цьому вищезгаданих методів роботи; обґрунтовано рівень дослідження всіх аспектів теми.

Ключові слова: компетентності, комунікація, студенти, здобувачі освіти, філологи, інтерактивні технології, навчання.

Mariya VERESH,

orcid.org/0000-0002-5923-7243

PhD in Philology,

Associated Professor at the Department of German Philology

Uzhhorod National University

(Uzhhorod, Ukraine) mariya.veresh@gmail.com

Vladyslav PTUKHA,

orcid.org/0009-0006-0315-8307

Candidate of Philological Sciences (Ph.D.),

Associate Professor at the Department of English Philology

Kyiv National Linguistic University

(Kyiv, Ukraine) vladyslav.ptukha@knl.u.edu.ua

Oksana ZINCHENKO,

orcid.org/0009-0000-0029-5628

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Germanic and Finno-Hungarian Philology

Kyiv National Linguistic University

(Kyiv, Ukraine) xenja17@gmail.com

THE INFLUENCE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES ON THE FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS OF PHILOLOGICAL MAJORITIES

The article comprehensively examines the concept of «competence» (Law of Ukraine «On Education» (2017), Law of Ukraine «On Higher Education» (2014)) and «interactive technologies» (pedagogical and philological literature). The structure of competences is examined in detail, which should be formed in students of the philological direction of higher education institutions of Ukraine. Factors of influence of teachers on students of education during the formation of the last skills of speech communication and peculiarities of preparation for the degrees «Bachelor» and «Master» (Standard of Higher Education of Ukraine (Bachelor's level) (2017), Standard of Higher Education of Ukraine (Master's level) (2017)).

The main focus is on possible non-traditional learning methods (games, discussions, projects, cooperation, trainings, competitions, etc.) in today's realities. The effectiveness of traditional and interactive types of work in higher education institutions of Ukraine is compared. A thorough analysis of the advantages and disadvantages of the latter was carried out.

The main pedagogical requirements for the use of interactive technologies in general secondary education institutions of Ukraine by language teachers are characterized. The need for the formation of communicative competence among non-linguistic majors of pedagogical universities of our country was studied. It was noted that the implementation of quality training of young specialists of any profession should be carried out by highly competent teachers who understand non-traditional teaching methods. They must have professional-pedagogical, methodological skills and abilities to realize the main goal of current higher education in Ukraine.

On the basis of normative educational documents, pedagogical and philological literature, various ideas and proposals regarding the implementation and use of interactive technologies in higher education institutions for philology students and some other specialties are outlined. The need for the formation of communicative competence among bachelor and master graduates and the role of the aforementioned work methods in this is clarified; the level of research of all aspects of the topic is substantiated.

Key words: *competences, communication, students, education seekers, philologists, interactive technologies, training.*

Постановка проблеми. Мовленнєва комунікація у роботі викладача чи вчителя відіграє дуже важливу роль. Не можливо навчати без спілкування та взаємодії. Технології дозволяють нині проводити заняття опосередковано, але якість знань знижується. Учні / студенти виконують завдання, проте не вміють сформулювати й висловити свою думку. Цікаво, що весь освітній процес нині побудований переважно на індивідуалізованому підході. Але чи правильно це? Чи мож-

ливо навчити грамотно говорити, не пропонуючи дебати, спільні проекти, тренінги, словесні квести тощо? Ні, адже лише в колективній роботі можна опанувати навички комунікації.

На сьогоднішній день навчання в закладах вищої освіти знаходиться на етапі постійних змін, удосконалень, переході до компетентнісного підходу. Реальне впровадження інтерактивних технологій в освітній процес мовних та інших спеціальностей ще тільки починається. У теорії воно існує

давно, але на практиці його рідко використовують і зараз. Для філологів, у першу чергу, важливо досягти найвищого рівня мовної комунікації.

Головним завданням вищої освіти нині є забезпечення якісних змін, відповідно до затребуваностей соціуму. Варто продумати поетапне впровадження компетентнісного підходу у навчання студентів педагогічних вузів України.

Аналіз досліджень. Питання інноваційних технологій вивчалось з початку XVIII століття. У доробках Я. Коменського, А. Дистервега, Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці вже фрагментарно було описано необхідність технологізації освіти (співдії на уроках). Цю ідею підхопили у XIX столітті К. Ушинський, Д. Дьюї, А. Макаренко, а дещо пізніше В. Сухомлинський (Галацин, Хом'як, 2019: 5).

Нині у педагогіко-психологічній літературі з'явилося поняття «інтерактивні технології» і чи не найбільше його опрацьовують саме українські науковці: К. Баханов, О. Пометун, Л. Пироженко, М. Лук'яненко, О. Комар тощо (Галацин, Хом'як, 2019: 5). Одними з найвідоміших сучасних іноземних дослідників нетрадиційних методів навчання є Н. Хоклі, Г. Дудіні, Д. Нунан, Дж. Річард, Р. Томас (Липчанко-Ковачик, 2016: 6). Безпосередньому впровадженню інтерактивних технологій на заняттях з вивчення мов (філологія) присвячені роботи українських мовознавців: І. Кочан, С. Сидоренко, І. Свириденко, М. Сідун, Н. Коломієць, І. Луцик (Вакуленко, 2020: 24).

Освіта XXI століття ґрунтується на формуванні всебічно розвинених, ерудованих, висококомпетентних особистостей. Не оминули українські педагоги й це питання. У роботах М. Вашуленка, М. Васильєвої, Н. Волкової, М. Коць, Л. Савенкової, В. Підгурської проаналізовано комунікативну компетентність та її значення для фахівців педагогічних спеціальностей, у тому числі і філологічних напрямів (Галацин, Хом'як, 2019: 5).

Отже, напрацювань відомих педагогів та мовознавців (лінгвістів) XXI століття з цієї теми багато. Можна порівняти їх ідеї, систематизувати міркування та зіставити все написаного з сучасними реаліями вищої освіти в Україні. Важливо проаналізувати можливості практичного використання викладачами / вчителями інтерактивних методів навчання на заняттях; особливості підготовки бакалаврів-філологів та магістрів; необхідності навичок мовної комунікації студентам немовних спеціальностей; запропонувати можливі зміни до основних нормативних освітніх документів.

Мета статті – аналіз поняття «компетентність» і його складових для здобувачів освіти філологічного напрямку; трактування «інтерактивних техно-

логій» та основних методів для їх забезпечення; з'ясування призначення нетрадиційного навчання та його переваг і недоліків; порівняння особливостей підготовки бакалаврів та магістрів мовних спеціальностей; характеристика ключових вимог для впровадження інтерактивних технологій в школі; аналіз головних нормативних освітніх документів та необхідності комунікативної компетентності у студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних вузів; дослідження освітнього процесу в закладах вищої освіти України та необхідності якісних змін та нововведень для реалізації компетентнісного підходу у навчання.

Виклад основного матеріалу. Законом України «Про освіту» (2017 р.) визначено основну мету викладацької діяльності – формування в учнів / студентів знань, ряду компетентностей, світогляду тощо. У закладах вищої освіти України дозволяється проводити лекції, лабораторні, практичні, тренінги, вебінари, майстер-класи та багато іншого. Види роботи також не обмежені. Освітній процес визначено так: «система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей» (ст. 1) (Закон України «Про освіту», 2017).

Мета вищої освіти полягає у якісній підготовці людини до професійної діяльності. У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) наявне визначення поняття «компетентність» – «здатність особи... соціалізуватись...на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення...» (ст. 1) (Закон України «Про вищу освіту», 2014). Компетентності бувають різними: ключові (ті, що формуються впродовж всього навчання (мовна, математична, культурна, цифрова, громадянська та інші)), загальнопредметні (учні / студенти набувають їх після вивчення конкретних предметів чи цілих циклів) та спеціально-предметні (всі знання та навички опановуються після освоєння матеріалу однієї дисципліни протягом семестру чи навчального року). Філологічні компетентності можна побачити в освітніх програмах та Стандартах вищої освіти України різних рівнів. Наприклад, філолог, який завершує навчання на бакалавраті повинен мати інтегральну, загальні та спеціальні (предметні) компетентності. Перші дві фактично майже такі ж самі, як у студентів інших спеціальностей. Спеціальні включають всі необхідні навички для подальшої творчої кар'єри (12 складових). Одними з найбільш необхідних для майбутнього вчителя потрібні: № 1 (знати основи та розділи філології), № 2 (вміти використовувати на практиці здобуті знання, доносити

до учнів); № 6 (мати навички вільного мовлення та письма); № 8 (знати необхідну термінологію); № 12 (вміти організувати ділову комунікацію) (СВОУ, бакалавр, 2017). Як бачимо, спілкування для філолога відіграє не останню роль. Мовник – це той вчитель, який все пояснює словесно, обов'язково наводить приклади.

Магістр-філолог повинен освоїти також інтегральну, загальні та фахові компетентності. До предметних (спеціальних) входить 9 компонентів. Ключовими є наступні: № 1 (знати відомі лінгвістичні школи та їх напрями); № 4 (критично аналізувати філологічні та літературні досліджень); № 6 (мати поглиблені знання зі свої спеціальності); № 9 (брати участь у інтерактивних видах роботи) (СВОУ, магістр, 2017). Знову комунікація необхідна у всіх описаних аспектах. Для магістра важливо не тільки навчитись вчити, а й продовжити свою наукову діяльність (участь у круглих столах, дискусіях, конференціях, публікувати свої доробки). Все це не можливо вирішити без вмінь підтримувати діалогічну взаємодію.

Майбутніх філологів мають готувати на принципах гуманізації, поступовості, диференціації. Знання треба формуватись поетапно, від найпростішого до складного. Обов'язковим компонентом має бути педагогічна практика, яка допоможе здобувачам освіти краще освоїти вивчене, простежити свої прогалини в теоретичному матеріалі та вмінні його виголошувати перед аудиторією слухачів. Викладачі повинні спонукати студентів-мовників до наукової діяльності навіть ще на бакалавраті. Залучаючись різними методиками роботи, можна сформувані всебічно розвинену особистість, яка не тільки має свою думку, а й може її виголосити (Липчанко-Ковачик, 2016: 49).

Одними з найбільш поширених педагогічних технологій є інтерактивні. Науковці поняття «інтерактивні технології» трактують, як взаємодію у поєднанні зі спілкування заради спільної мети. Доцент, доктор педагогічних наук – Н. Арістова пояснює дещо детальніше: «...суб'єкт-суб'єктної взаємодії, у ході якої її учасники не тільки сприймають і оцінюють один одного, а і певним чином відчують активний вплив на собі» (Арістова, 2017: 19). Ознаками нетрадиційного навчання є взаємонавчання, діалогічність або полілогічність, різноманітні формати навчання. До основних видів діяльності на заняттях належать: кооперація (в парах, трійках, малих групах), моделювання (імітаційні та рольові ігри, театралізація), дискусії («Займи позицію», «Прес», «Кейс-метод») та колективно-групова робота («Мікрофон», «Моз-

ковий штурм», «Доповни», «Ажурна пилка») (Галацин, Хом'як, 2019: 15–38). Важливо в умовах модернізації освітнього процесу використовувати нетрадиційні методи навчання для філологів, а також у підготовці інших педагогів. Звичайно, на реалізацію такого завдання викладач витратить більше часу, але і результат буде кращим. Здобувачі освіти зацікавляться предметом вивчення та способом подачі матеріалу і в майбутньому будуть активно його використовувати.

Головними перевагами інтерактивного навчання є: глибоке вивчення матеріалу, зацікавленість та активність здобувачів освіти, творчий підхід, навички співдії, педагог стає модератором та лідером. До недоліків таких методів належать: часова затратність для викладача під час розробки завдань, передбачення інструктажів для всіх вправ, нерозуміння студентами межі між традиційною та ігровою освітою, що порушує дисципліну (Виноградова, 2019: 41–42). Пропонувати нетрадиційні технології не варто на кожному занятті. Краще на початку семестру обрати теми, на яких реально використати такі види роботи. Нехай для здобувачів освіти це буде своєрідною родзинкою, яка урізноманітнить дисципліну. У порівнянні з традиційними методами, інтерактивні мають бути менш контрольовані викладачем (хід практичної чи лабораторної), спонукати до самостійного пошуку інформації, направляти завжди на результат.

Для того, щоб ефективно використати на своєму занятті інтерактивні методики вчителю / викладачу варто продукувати комфортну атмосферу (толерантність та позитив), врахувати місце проведення (клас / аудиторія чи online), підготувати допоміжні матеріали (картки, зображення, відеоматеріали), оголосити напередодні правила поведінки (пояснення формальної атмосфери в ігрових формах), орієнтуватись на творчий підхід; спонукати здобувачів освіти до змагання, а тим самим до активності тощо (Галацин, Хом'як, 2019: 39–43).

У педагогічних закладах вищої освіти України готують майбутніх вчителів різних спеціальностей. Всі вони мають досконало володіти державною мовою (вчителі іноземних ще й іншими), вміти комунікувати. Відсутність навичок спілкування перекреслить всі отримані знання для майбутнього фахівця.

Висновки. Таким чином, серед всіх компетентностей філологів комунікативна має бути однією з перших. Вміння доречно і правильно говорити тільки підкреслить високі знання та навички. Страх чи невміння висловитись не може

бути присутнім у гарного фахівця-мовника чи будь-якого іншого педагога. Періодичне використання інтерактивних (нетрадиційних) технологій навчання (кооперація, моделювання, дискусії, колективно-групова робота) допоможуть здобувачам освіти навчитись не боятись висловлюватись перед публікою. Тільки через практичні справи можна опанувати теорію.

У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.), Стандартах вищої освіти України (бакалаврського та магістерського рівнів) (2017 р.), освітніх програмах дисциплін педагогічних закладів вищої освіти України комунікативна компетентність має бути прописана першою. Лише так нинішні викладачі зрозуміють її першочерговість і надважливість у підготовці студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арістова Н.О. Формування комунікативної компетентності майбутніх філологів на засадах реалізації положень партисипативно-інтерактивного підходу. *Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід* : матеріали Міжнародної конференції, м. Відень, Австрія, 21–24 листопада 2017 р. С. 17–23.
2. Вакуленко К.Р. Застосування інтерактивних методів навчання під час вивчення української мови з іноземними студентами. *Інноваційні ініціативи організації навчання іноземних здобувачів вищої освіти*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, квітень 2020 р. / Харківський національний університет міського господарства ім. О. Бекетова. С. 24–26.
3. Виноградова Т.І. Порівняльний аналіз традиційного та інтерактивного видів навчання. *Філософські обрії сьогодення*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 2019 р. / Херсонський державний аграрно-сукномічний університет, 2019. С. 40–44.
4. Галацин К., Хом'як А. Інтерактивні технології формування комунікативної культури майбутніх фахівців у процесі вивчення англійської мови: навчально-методичний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 160 с.
5. Заблоцька Л., Мелешенко В., Черній Л. Вивчення іноземних мов з використанням інтерактивних технологій у ЗВО. *Вісник Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки»*. 2022. № 3. С. 10–20.
6. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 20.05.2023)
7. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 20.05.2023)
8. Липчанко-Ковачик О.В. Підготовка майбутніх бакалаврів-філологів до використання інтерактивних технологій у професійній діяльності: дис. на здобуття канд. пед. наук: 13.00.04. Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2016. 300 с.
9. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія» від 20 червня 2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf> (дата звернення: 20.05.2023).
10. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 «Філологія» від 20 червня 2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/035-Filolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf> (дата звернення: 20.05.2023).

REFERENCES

1. Aristova, N.O. (2017). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv na zasadakh realizatsii polozhen partysypatyvno-interaktyvnoho pidkhdou [Formation of communicative competence of future philologists on the basis of implementation of the provisions of the participatory-interactive approach]. *Innovatsiini tekhnolohii v nauksii ta osviti. Yevropeyskyi dosvid: materialy Mizhnarodnoi konferentsii – Innovative technologies in science and education. European experience: materials of the International Conference.* (pp. 17–23). Viden [in Ukrainian].
2. Halatsyn, K. & Khomiak, A. (2019). *Interaktyvni tekhnolohii formuvannia komunikatyvnoi kultury maibutnikh fakhivtsiv u protsesi vyvchennia anhliiskoi movy [Interactive technologies for the formation of communicative culture of future specialists in the process of learning English]*. Lutsk: Vezha-Druk [in Ukrainian].
3. Lypchanko-Kovachyk, O.V. (2016). *Pidhotovka maibutnikh bakalavriv-filolohiv do vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Preparation of future philology bachelors for the use of interactive technologies in professional activities]. Candidate`s thesis.* Rivne: NUVHP [in Ukrainian].
4. Standart vyshchoi osvity Ukrainy: druhyi (mahisterskyi) riven, haluz znan 03 Humanitarni nauky, spetsialnist 035 «Filolohiia» [Standard of higher education of Ukraine: second (master's) level, field of knowledge 03 Humanities, specialty 035 «Philology»]. (n.d.). *mon.gov.ua*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf> [in Ukrainian].
5. Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskyi) riven, haluz znan 03 Humanitarni nauky, spetsialnist 035 «Filolohiia» [Standard of higher education of Ukraine: first (bachelor) level, field of knowledge 03 Humanities, specialty 035 «Philology»].(n.d.). *mon.gov.ua*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/035-Filolohiya-bakalavr.28.07-1.pdf> [in Ukrainian].
6. Vakulenko, K.R. (2020). *Zastosuvannia interaktyvnykh metodiv navchannia pid chas vyvchennia ukrainskoi movy z inozemnyimi studentamy [The use of interactive teaching methods when studying the Ukrainian language with foreign*

students]. *Innovatsiini initsiatyvy orhanizatsii navchannia inozemnykh здобувачів вищої освіти: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Innovative initiatives of the organization of training of foreign students of higher education: materials of the International Scientific and Practical Conference*. (pp. 24–26). Kharkiv [in Ukrainian].

7. Vynohradova, T.I. (2019). Porivnialnyi analiz tradytsiinoho ta interaktyvnoho vydiv navchannia [Comparative analysis of traditional and interactive types of education]. *Filosofski obrii sohodennia: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Philosophical horizons of today: materials of the International Scientific and Practical Conference*. (pp. 40–44). Kherson [in Ukrainian].

8. Zablotska, L., Meleshchenko, V., Chernii, L. (2022). Vyvchennia inozemnykh mov z vykorystanniam interaktyvnykh tekhnolohii u ZVO [Learning foreign languages using interactive technologies in secondary schools]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu im. B. Khmelnytskoho. Serii: «Pedagogichni nauky» – Bulletin of the Cherkasy National University named after B. Khmelnytskyi. Series: «Pedagogical Sciences»*, 3, 10–20 [in Ukrainian].

9. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine «On Education»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

10. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine «On Higher Education»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].